

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
38. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csülörtök

1933. évi február 16

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — **Külföldre** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátok rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalón 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

ELTEMETTÉK GRÓF APPONYI ALBERTET

Kolozsváron a CFR műhelymunkások körülzárták az üzemet és huszonnégy órán át megszállva tartották az épületet

Az elbocsájtott négy munkás szolidaritást követel — Általános műhelysztrájk, amely fogvatartja a mérnököket és a tisztviselőket — Reggel a munkások a bezárt üzemből éhségstrájkba kezdtek

Kedden délelőtt katonai kordon között és igazoltatás után egyenként hagyják el a munkások a CFR műhelyeket

A Dermatánál ma kényszerű üzemszünet volt — Kolozsvár valamennyi üzemében izgatott a hangulat — Revolverlövés a Mátyás-téren, amelyre válaszul leütnek egy rendőrt és kirakatokat zúznak be a tüntetők

Vajda miniszterelnök nem akar Kolozsvárt is ostromállapotot kihirdetni

Kolozsvár, február 15.

Hétfőn este a bukaresti jelentések és ezek nyomán később a budapesti rádió rendkívül nyugtalanító híreket röptettek világgá olyan állítólagos kolozsvári eseményekkel kapcsolatban, amelyek igen alkalmasak voltak arra, hogy azt a látogatott keltsék, mintha Kolozsváron már ki is tört volna, vagy közvetlenül a kitörés előtt állana a munkásforralgás.

Most már, a későbbben lezajlott események nyomán, megállapítható, hogy Kolozsváron valóban nagyon komoly volt a helyzet, az talán még most is, azok a hírek azonban, amiket Bukarestből továbbítottak, erősen túlzottak voltak s nem a valódi tényállásról számoltak be.

MI TÖRTÉNT TULAJDONKÉPPEN KOLOZSVÁRON HÉTFŐN DÉLUTÁN ÉS ESTE?

A késő esti órákban soron kívül jelentkezett Bukarest a szerkesztőségi telefonon és izgatottan jelentette, hogy a kolozsvári vasúti üzemeknél egészen szokatlan és rendkívüli események játszódnak le. Értesülései szerint

a vasúti munkások megszállották az üzemeket, megszállották a telefonállomásokat is, megalakították az üzemi tanácsot s miután a telefonvonalak megszállása miatt az illetékesek a karhatalmat idejében értesíteni nem tudták, a helyzet az, hogy a forrongó munkásság a szó szoros értelmében a hatalmába kerítette és a hatalmában tartja az összes vasúti üzemeket.

A riasztó bukaresti jelentést szerkesztőségünk nem merle leadni ellenőrzés nélkül. Összeköttetést keresett Kolozsvárral, innen azonban a kései idő miatt nem kaphatott egészen autentikus és megbízható tájékoztatást. Mindössze annyit sikerült leszögezni, hogy a vasúti műhelymunkásai valóban sztrájkba léptek, együtt vannak valami nagyobb szabású tüntetés és alkudoznak részben az illetékes vasúti tényezőkkel, részben a karhatalommal.

Ez már sokkal szelidebben hangzott s egyáltalában nem erősítette meg a Bukarestből kapott híradásokat. Később azonban a budapesti rádió szinte szóról-szóra ismételte azt, amit azelőtt Bukarest adott, amiből nyilvánvaló volt, hogy

Bukarestben egészen másképpen tudják és látják a kolozsvári eseményeket, mint a kolozsvári civilhatóságok, amelyekkel mi összeköttetést szerezünk.

Megszólalnak a vészszirénák

Reggel aztán tisztázódtak a dolgok.

Szükségesnek látszik néhány sorban elismételni az előzményeket is. A legutóbbi vasúti zavargásokkal kapcsolatban Kolozsváron elbocsátottak négy munkást a vasúti műhelyekből. A munkásság akkor tiltakozott a jogtalan elbocsátások ellen, de eredményt nem ért el.

Hétfőn reggel ez az elbocsátott négy munkás páratlanul megjelent a műhelyekben és kérte a szolidaritást.

A munkásság állandóan nyugtalan és izgatott hangulata jó talajt nyújtott az elbocsátottak izgatóságának. Kilenc órakor — még nem vizsgálták ki, hogy ki volt a tettes, —

páratlanul megszólaltatták a műhely vészszirénáját.

Lehet, hogy előre megbeszélte jel volt ez, bár ez sem bizonyítható. Tény azonban az, hogy

a sziréna hangjaira a munkások javarésze nyomban becsüszte a munkát és a vasúti műhelyek közös udvarán perődött össze.

Mire a vezetőség észbekapott, a munkások a műhelyek udvarán már formális gyűlést tartottak. Beszédet hangzottak el és határozat született: vegyék vissza a legutóbb elbocsátott négy munkást és bocsássák szabadon azokat, akiket a legutóbbi tüntetések alkalmával elfogtak.

A gyűlés lezajlása után a munkások elbarrikádozták magukat az udvaron, de egyben elállották a műhely összes kijáratait s ezzel lehetetlenné tették,

hogy a mérnökök és tisztviselők elhagyhassák az épületet. A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

A budapesti rádióhíradás egyébként meg erősítette azt a feltevést is, hogy Kolozsváron, ha nem is olyan túlzott méretekben, mint a híradások mondják, de feltétlenül jelentős események játszódnak le. A késő éjszakai órák miatt azonban újabb jelentéseket már nem sikerült szerezünk.

gatót informálták arról is, hogy a munkásság hangulatából ítélve még

attól is tartani lehet, hogy lerombolják a műhelyeket és összetörik a gépeket.

Dragos igazgató erre értesítette a karhatalmat, a maga részéről azonban azt kívánta, hogy az összetűzést lehetőleg kerüljék el. Hatélagu rendőrkésztor és Birescu ügyész nyomban tanácskozára tilták össze.

A karhatalom, csendőrség és rendőrség kivonult a műhelyekhez és körülvette azokat, többre azonban nem kapott utasítást.

Se az ügyész, se a rendőrkésztor nem merle vállalni az erőszakos fellépéséért a felelősséget.

Bukaresthez fordultak utasításért. Javaslattal tettek, hogy Kolozsváron is hirdettesse ki a kormány az ostromállapotot.

Igy felt el a délután, sőt az este javarésze is. Bukarest nem adott választ, illetve nagyon későn adott.

Vajda nem akarta, hogy Erdély fővárosában is ostromállapot legyen. Közben a munkások kiengedték a mérnököket és a tisztviselőket, ők azonban ott maradtak továbbra is.

A mintegy kétezer sztrájkoló munkás a hétfőről keddre virradó éjszakát a műhelyekben töltötte el.

Kedden reggel a kolozsvári hatóságok újra kérdéseket intéztek Bukaresthez, de újra csak azt a választ kapták, hogy lehetőleg járjanak el tapintatosan. Vajda ismételtén kijelentette, hogy nem szeretné Kolozsvárra is kiterjeszteni az ostromállapotot.

Igy aztán a hatóságok hozzáfogtak, hogy valamilyen uton-módon rendet teremtsenek a vasúti műhelyeknél. Rádiókészültségbe helyezték a kolozsvári helyőrséget, erős őrszolgálatot küldtek ki az utcákra s aztán hozzáfogtak a műhelysztrájk leszereléséhez. A műhelyben levő munkásoknak ugyanis reggel élelmiszert akartak bevinni a hozzátartozók,

a karhatalom azonban nem engedte meg ezt.

Éhségsztrájkokkal fenyegetőztek a munkások

A munkások erre tiltakoztak, mire alkudozás kezdődött. Végül a karhatalom engedett, akkor azonban a munkások változtattak álláspontjukon. Kijelentették, hogy éhségsztrájkba lépnek.

Azalatt, amíg a vasuti műhelyeknél az alkudozás folyt, mintegy kétszáz munkásasszony és gyermek vonult fel a Dermata-művekhez és hangosan követelte, hogy a bányai munkások is lépjenek sztrájkba. A többi nagyobb üzemekben is mindenütt izgatott és sztrájkra hajló hangulat uralkodott el.

A rendőrség a katonasághoz fordult meg erősítésért. Délután 11 órakor Strilescu tábornok, a 82-es ezred parancsnoka két zászlóaljtal vezényelt ki teljes fegyverzetben és gépfegyverekkel a műhelyek elé és a Dermata-művekhez.

Összeütközés előtt

A megerősített karhatalom parancsot kapott, hogy a sztrájkolókat a műhelyudvar fagerésének a lebontásával kell megközelíteni.

Ez részben sikerült is. A fagerésen belül azonban vasrács volt, a munkások pedig vasdorongokkal és nehéz szerszámokkal sorakoztak fel a vasrács előtt, hogy védjék magukat, ha a katonaság támadna.

A legkritikusabb helyzetben érkezett meg aztán Ostrogovici mérnök, műhelyigazgató, aki Bukarestben volt. A főbejáratához ment s oda kérte a munkások kiküldetését, hogy megkezdje velük a békéltető tárgyalásokat. A munkások az alábbi pontokba foglalták össze követeléseiket:

Ostrogovici megígérte, hogy a ruhasegélyt megadják, a munkások pedig előlegeket kapnak adójuk kiegyenlítésére. Az előlegeket kis tételekben fogják levonni tőlük. Egyebet nem ígérhet meg, mert politikai természetű kérdésekben nincs hatalmában intézkedni.

Ostrogovici után a hadtestparancsnok lépett elő s felszólította a munkásokat, hogy egyenként hagyják el a műhely udvarát. Mindenkit igazoltatni fognak, mert a hatóságok azt hiszik, hogy idegen elemek keveredtek a munkásság közé. A felszólításnak a munkások engedtek. — Megkezdődött a kivonulás és az egyenkénti igazoltatás. Ez rendben le is zajlott.

Idegen „elemeket” nem találtak közöttük.

Közben azonban a város belső területén játszódott le izgalmas és jellemző események.

Tüntetés a Főtéren

Említettük, hogy a vasuti munkások sztrájkja nagy izgalomba hozta a többi kolozsvári gyárüzem munkásait is. A Dermata közelében erős karhatalmat helyeztek el, hogy elejét vegyék minden esetleges rendzavarásnak.

Déli 12 óráig nem is történt semmi. Akkor azonban

az üzemekből kitódultak a munkások s nem haza igyekeztek, hogy elköltsék sovány ebédjüket, hanem a Főtérrre vonultak minden irányból.

A Dermata-üzemek munkásai a gyár udvaráról hasábfákat ragadtak fel s úgy vonultak a Főtérrre, ahol igazán percek alatt hatalmas munkástömeg zsufolódott össze.

A Főter felügyeletével megbízott Nemes Joachim rendőrkormányzó megrémülve vette észre a fenyegető felvonulást. Részben azért, hogy megtorpanítsa a tömeget, részben azért, hogy figyelmeztesse a járőröket, revolverével a levegőbe lőtt.

Veszítette tette, mert a szenvedélyre gyulladt munkástömeg már nem fékezte magát. Valaki egy fadoronggal leütötte a rendőrtisztet, az áradat pedig keresztlázulduz rajta.

Azután megindult a tüntető menet a Wesselényi Miklós utcán. Utközben kirakatokat zúztak be, az autók ablakait verték össze. A Szép-utca torkolatánál kétfelé oszlott a tömeg. Az egyik a Szép-utcán vonult tovább, a másik a Kornis utcában zsufolódott össze.

Mindez alig 15–20 percig tartott. Ez az idő elég volt arra, hogy a karhatalom összeszedje magát. Csendőrkök rohantak feltűzött szuronyokkal a tüntetők után.

A tüntetők — úgy látszik — kiélték már pillanatnyi dühüket. Nem szálltak szembe a karhatalommal, hanem gyorsan szétszóróztak.

A fegyveres katonák elkeveredtek a

szétszaladó munkások között s negyven embert letartóztattak. A letartóztatottakat a rendőrségre kísérték, itt azonban a neveket egyelőre még nem adják ki. Értesítéseink szerint

vanak a letartóztatottak között egyetemi hallgatók is, sőt néhány katona is.

Az aradi vasutnál is

Tudósítónk jelenti: a sziguranca hétéfőn

házkutatást tartott az aradi vasutas-szervezet, valamint a magánalkalmazot-

Nem lesz ostromállapot Kolozsváron

A délutáni órákban aztán tisztázódott az események

s a hatóságok is megállapíthatták, hogy amitől tartottak, az nem következett be.

A kolozsvári üzemek munkásai nem lépek sztrájkba, sőt a Dermata-nál is maga az igazgatóság intézkedett úgy, hogy szüntessék be a munkát, a mikor látta, hogy idegen elemek kerültek be a munkások közé és izgatják őket.

A Dermata-nál tehát az igazgatóság intézkedése folytán szünt meg a munka délelőtt 11 órakor. A többi magánüzemeken és vállalatoknál a munkások rendszeren dolgoztak az ebéddőig s aztán délután is rendszeresen megjelentek a munkahelyeken.

tak helyiségében.

A helyiséget lepecsételték.

Érdekes, hogy a vasutasok vasárnap értekezletet akartak tartani, amelyre Kolozsvárról is érkeztek kiküldöttek. A sziguranca a gyűlést nem engedélyezte, ami a vasutasok körében nagy felzúdulást és nyugtalanságot eredményezett.

A sziguranca azzal indokol, hogy a fenti két szervezet az ő értesítése szerint szélsőséges politikai mozgalmakkal állt kapcsolatban. Egyébként az összes iratokat lefoglalták.

A város egyébként visszanyerte a rendes képét. A tüntetés lezajlása után körülbelül egy félóraig az utcák elhagyottak voltak, a járőrök a házakba és a kapuk alá húzódtak vissza, később azonban újra benépesedtek az utcák s estére a betört kirakatokon kívül semmi sem maradt, ami a tüntetésre emlékeztetett.

Hivatalos rendőrségi nyilatkozat

Az esti órákban Hatieganu rendőr-kormányzó fogadta a B. L. munkatársát, a kinek a következő hivatalos tájékoztatást adta:

— Délután 11 és fél 12 óra között a vasuti igazgatóság engedélyével kiszál-

lottunk a vasuti műhelyekhez. Itt Ostrogovici üzemigazgató közölte a munkásokkal azokat az engedményeket, amiket a sztrájk befejezése esetén biztosíthat. A munkások elfogadták ezeket, — mire ismét a vasuti igazgatóság engedélyével leigazoltattuk a műhelyek udvarán talált munkásokat. Ez simán ment. Letartóztatás nem történt.

— Ugyanebben az időben, de ettől teljesen függetlenül egy kommunista csoport tüntetést rendezett a Főtéren. Szétzavartuk. A tüntetés eredetileg a Dermata gyárban lezajlódozott, eseményekkel volt kapcsolatos. A gyárba idegen elemek nyomultak be és izgatni kezdték a munkásokat, mire az igazgatóság leállította a munkát.

Most már teljes a rend. A karhatalom visszavonult, mindössze néhány járőr hagyunk szolgálatban.

— Lehet-e szó arról, hogy Kolozsváron is kihirdessék az ostromállapotot? — kérdezte munkatársunk.

— Ezelőtt egy negyedórával tettem jelentést a belügyminiszteriumnak és közöltem azt is, hogy

az én megítélésem szerint Kolozsváron nincs szükség ostromállapotra.

Hatieganu aztán arra kérte a sajtót, hogy maradjon higgadt s ne essék a reményteljes hibájába.

A szemtanúk állítása szerint a tüntetés alkalmával a rendőrn kívül

néhány járőrök is megsebesültek.

Arról is van hír, hogy az egyik munkásnak a lábába fúródott az a revolvergolyó amit Nemes rendőrkormányzó letiprása pillanatában eresztett utnak. A munkás azonban eltűnt sebével és nem jelentkezett azóta sem.

A kamarának ismét botrányos ülése volt

Vajda „ostromállapottal” fenyegeti magát a kamarát is

Bukarest, február 15

A kamara keddi ülése sorozatos botrányokat hozott. Az első vihar azért tört ki, mert Manolescu-Strunga öliberális dícsérte a Berger-féle német céget, amelyről tudvalevőleg kormányparti körökből azt állítják, hogy

óriási összegekkel károsította meg a kmestárt.

Mikor Manolescu védi a német céget és Madgearut vádolja, a miniszter közbe-kiált:

Becstelenség!

Óriási láрма és botrány. A botrány megismétlődik Papa-Costea georgista, illetve Capataneanu beszéde közben. De

a főbotrány akkor tört ki, mikor Madgearu az ostromállapotról és a tisztviselők fizetésének leszállításáról beszél és védelmébe veszi mindkét intézkedést.

A pokoli láрма közben megérkezik Vajda miniszterelnök, aki siet kijelenteni, hogy ha a liberálisok nem tesznek le balkáni szokásairól, a többség tudja majd, hogyan hallgattassa el őket.

A többségi padokból viharos tiltakozás. Egy hang:

— Ostromállapotot vezet be a kamarában is?

Vajda: Igen! Igen!

Az ülés további viharok, padveregések és többszöri felfüggesztés közben folyik tovább.

Most már vigan megy

A német náci képviselők félrelökik az elnököt és kidobják a folyósóra az ellenzéki képviselőt

Berlin, február hó 15

A birodalmi gyűlés ellenőrzőbizottságának mai gyűlésén rendkívül kínos botrány történt. A bizottság helyettes elnöke, Frank nemzeti szocialista képviselő hirtelen odarohant az elnöki emelvényhez és Löbe szociáldemokrata elnököt felszólította, hogy azonnal hagyja el a helyét.

A bizottság szociáldemokrata és kommunista tagjai a náci képviselők túlnyomó számával szemben kénytelenek vol-

tak tétlenül végignézni Löbe eltávolítását s tüntetésük jeléül azonnal elhagyták az üléstermet.

Közben az egyik nemzeti szocialista képviselő összeshóllalkozott az egyik néppártival, akit rövidesen kidobott a folyósóra.

A teremben csak a nemzeti szocialisták maradtak vissza s akkor Frank elfoglalta az elnöki széket, kihirdette, hogy a birodalmi gyűlés ellenőrző bizottságának ülését bezárja.

Eltemették a neunkircheni katasztrófa 56 áldozatát

A temetésen a francia kormány is képviseltette magát

Neunkirchen, február 15.

A német birodalom minden részéből tízezres tömegek érkeztek Neunkirchenbe, a gázrobanás 56 halálos áldozatának temetésére. A városban hatalmas rendőri és katonai karhatalom ügyelt a rendre, mert félni lehetett a kommunisták zavargásaitól.

A hatalmas ravatalt az alsó piacéren állították fel s az 56 koporsót elhoritották a ko-

szoruk, amelyek között volt Hindenburg piros rózsakoszorúja is.

A gyászszertartás az összes harangok zugása közben délután 3 órakor kezdődött. A temetésen a német kormány képviselőiben megjelent Papen helyettes kancellár és Seldte munkaügyi miniszter, terén kívül Paganon francia közmunkaügyi miniszter is.

Felmondotta a kormány a magyar kereskedelmi szerződést

Bukarest, február 15.

A magyar kormány közölte a román kormánnyal, hogy a román-magyar kereskedelmi egyezményt március 1-re felmondja.

A Tábla az Avéd-perben nem rendelte el a bizonyítási eljárást

Marosvásárhely, február 15.

A gyergyóalfalusi bombaper felebbezési tárgyalásán, amelyről lapunk más helyén beszámoltunk, késő délutáni jelentés szerint, a bíróság elutasította azon védelmi tanúk kihallgatását, akikkel az elítéltek az újfajta védekezést igazolni akarták.

Hét munkást megölt a mérgezett alkohol

Szeged, február 15.

Tragikus és különös pálinkakóstolás történt a Szeged közelében fekvő Sándorfalva község határában. Német István szeszfőző a saját készítésű pálinkáját megvételre kínálta fel munkából hazatérő favágóknak. Azok kóstolót kértek és kaptak is.

Később az egész társaság eszméletlenül terült el az országuton.

Mentők szállították be Szegedre a pálinkakóstolókat, akik közül kettő már utközben öt pedig a kórházban halt meg. A két még életbenmaradt favágó állapota is teljesen reménytelen.

Sebor Ernő álhirlapíró viselt dolgai

Arad, február 15.

Az elmúlt évben történt Temesváron, hogy Österreicher Ignác pékmeszté alaposan helybenhagyta Sebor Ernő álhirlapíró, aki zsarolási kísérletet követett el vele szemben. A közismert temesvári zugirász afférjával foglalkozott az egyik aradi napilapban Gárdos Sándor hírlapíró, a Temesvári Hírlap jelenlegi szerkesztője is.

Az aradi törvényszék ma délelőtt foglalkozott az ügygel. A vádlottak padjára ültetett Gárdos szerkesztő azonban kimerítően ismertette Sebor Ernő múltját és rámutatott arra, hogy az ilyen zugirásokkal és zsarolásokkal szemben a társadalomnak védekeznie kell. Gárdos védekezését a bíróság elfogadta és a rágalmazás vádját alól felmentette.

A budai koronázó Mátyás templom kriptájába temették el gróf Apponyi Albertet

Fejedelmeket megillető pompával folyt le a gyászszertartás
Tízezrekre menő tömeg kísérte utolsó útjára Magyarország nagy politikusát

Budapest, február 15.

A magyar nemzet nagy halottjának temetése megtörtént s Apponyi Albert gróf hármaskoporsóba zárt holttestét Magyarországon és a külföld mély részvétele mellett kedden délből helyezték örök nyugalomra a budai koronázó Mátyás-templomban.

Apponyi temetése valóságos nemzeti gyászünnepessé szelődött, olyan hatalmas volt az érdeklődés és a részvétel a magyarországi nagy halottjának utolsó földi útja iránt.

Már a kora reggeli órákban megindult a népvándorlás az Országház-tér irányába, annak ellenére, hogy a gyásztisztviszlet kezdetének időpontját magyarországi időszámítás szerint háromnegyed 10 órára tűzte ki a kormány. De erre az időpontra már körülbelül 60 ezer főnyi tömeg gyülekezett az országház palotája előtt, amelynek kupolacsarnokában két napon keresztül volt közszemlére kitéve a Genfben elhunyt magyar államférfi holtteste. A parlament előtti térségen helyezkedtek el egyébként társadalmi

egyesületek népes küldöttségei is. A parlament bejáratánál diszruhás rendőrök és a parlamenti őrség emberei teljesítették szolgálatot.

Koszoruk a ravatalon

A monumentális egyszerűségű ravatalon hármaskoporsóban Apponyi Albert holtteste. A koporsón csak az elhunyt hozzátartozóinak koszoruit helyezték el, magát a ravatalt azonban szinte elborították a többi koszorúk. Ezek között volt Horthy kormányzó, Zita exkirályné, Ottó, Boris bolgár cár, Miklós osztrák köztársasági elnök és Titulescu koszorúja is. Hatalmas méreteivel válik ki a koszorúk rengetegéből Mussolini olasz miniszterelnök három méter átmérőjű gyönyörű babérszörűje.

Közvetlenül a ravatal közelében bíborshízi bársonypárnán a nagy államférfi érdemeit hirdető kitüntetések, közöttük az aranygyapjas rend és a Lipót-rend.

A ravatalhoz vezető lépcsőzetten Apponyi gyermekei: két leánya és Apponyi György gróf, továbbá veje, Pálffy gróf állanak.

A kormányzó és a kormány tagjai a temetésen

Magyarországi időszámítás szerint pontosan háromnegyed 10 óra volt, amikor Gömbös Gyula miniszterelnök vezetésével megérkeztek a kormány tagjai, a főrendiház és a képviselőház elnökei, a Habsburg-ház Magyarországon élő főhercegei, továbbá a diplomáciai testület tagjai.

Tíz órakor harsonák szava törte meg a csendet, jelezve, hogy Horthy Miklós kormányzó érkezik a nemzet nagy halottjának végtisztességére. Horthy kormányzó a bolgár és az osztrák követek kíséretében haladt fel a számára fenntartott helyig. A mögötte felsorakozó idegen követek között ott volt Grigorovics budapesti román követ és Pallier cseh

követ is.

A kormányzó megérkezése és a diplomáciai testület tagjainak felsorakozása után kezdődött meg a tulajdonképpeni gyászszertartás. A budai dalárda férfikara mély csendben kezd énekelni a Himnusz.

Ezután kezd meg Serédy Jusztinián dr. esztergomi hercegprímás a gyásztisztviszletet. Mire közben megrázó erővel csendül fel a „Circumdederunt” és a „Miserere” a papnövendékek énekkarának előadásában. Megfigyelhető, hogy Serédy hercegprímás elfogódottan és megrendülve mormolja maga elé a liturgia kikristályosodott latin szövegét.

Gömbös bucsubeszède

A komor gyászszertartás fél óráig tartott s akkor állt a ravatal elé felállított mikrofonhoz Gömbös Gyula miniszterelnök, hogy megtartsa bucsubeszédét és a magyar nemzet bucsuztatóját a nagy halott fölött.

Apponyi életét, munkásságát és a nemzet szolgálatában eltöltött élet eredményeit Gömbös szárnyaló szavakkal méltatta. Ragyogó üstököshöz hasonlította Apponyi Albert gróf életét, megállapítva, hogy Apponyi mindig a magyar igazság apostola volt, aki „tengerzugához hasonló beszédekkel” sok igazságot szerzett a magyar népnek. A magyarországi történelmi tragédiáját bárki másnál jobban megérezte, de mindenki másnál tökéletesebb hittel bízott a magyarság feltámadásában is. Ő volt a legjobb és

a legerősebb, a legtántorithatatlanabb magyar.

Gömbös bucsubeszède után a budai dalárda a Szózatot énekelte, majd a filharmonikusok zenekara intonálta az Istenek alkonya című Wagner-opera komor gyászdulóját.

ELINDUL A GYÁSZMENET

Ennek akkordjaival a parlament kupolacsarnokában megtartott hivatalos gyásztisztviszlet véget is ért és a résztvevők felsorakoztak a gyászmenet indulásához. Apponyi hármaskoporsóját a parlament tagjai emelték le a ravataltól, lassan levitték a parlament lépcsőin a gyászkocsizhoz s azután elindult a gyászmenet, amelyhez hasonlóval talán korábban főköt sem kísérték örök nyugalomra.

A menet élén lovasrendőrök, cserkészek haladtak, arra ügyelve, hogy semmi se zavarja meg a magyar nemzet nagy halottjának utolsó földi útját, amelynek végcélja most már a budai koronázó Mátyás-templom volt. A koporsó előtt sorakozott fel az egyetemi ifjuság, valamint az ország minden részéből érkező társadalmi egyesületek számtalan küldöttsége. A koporsót vivő gyászkocsi és a koszorúscsok után bíborpárnán viszik Apponyi kitüntetéseit, majd Mikes gróf szombathelyi püspök következik fényes papi segédlettel. Mikes püspök mögött haladnak a gyászoló család tagjai, majd Horthy kormányzó, a királyi hercegek, Gömbös miniszterelnök és a kormány tagjai, a törvényhozás két házának elnökei, a honvédség főparancsnoka és az előkelőségek tömege, valamint a diplomáciai testület.

A gyászmenet a Rudolf-rakparton és a Lánchidon áthaladva ért el Budára és folytatva útját a koronázó templom felé. Amerre a gyászmenet elhaladt, az utcákon mindenütt beláthatatlan embertö-

meg állt sorfalat.

Amikor a gyászmenet a Lánchidhoz érkezett, Horthy kormányzó és a főhercegek kiváltak és autóra ülve távoztak. A budapesti templomok harangjainak állandó zúgása közben a menet 12 óra után ért a koronázó Mátyás-templom felé, amely körül a társadalmi egyesületek küldöttségei az előírt program szerint helyezkedtek el, míg a templom belsejébe csak a meghívott vendégek léptek be.

A templom hajójában Mikes szombathelyi megyéspüspök celebrálta a gyászszertartást, amely alatt az operaház és a papnövelde ének-kara gyászdalokat énekeltek. Mikes püspök bucsuztató beszéde után megnyitották a templom ugynevezett „Menyasszony-kapuját” s azon keresztül levitték a koporsót a sírboltba.

A sírboltban végzett utolsó formaszolgálatok Apponyi Albert gróf földi pályafutása végleg és örökre lezárult. A gyászoló család tagjai, a gyászszertartáson résztvevő előkelőségek ezután eltávoztak és lassanként a tömeg is szétoszlott az utcákról.

Apponyi Albert gróf lelkiüdvéért egyébként a budai koronázó Mátyás-templomban szerdán, a vidéken pedig kedden és szerdán tartanak engesztelő gyászmiséket.

Ui banktörvényt fenyeget

A részvénytársaságok minimális alaptőkéje hatvanmillió, a magánbankoké pedig huszmillió lej lesz

A költségvetés megduzzadt: husz millióra emelkedett

Bukarest, február 15.

A kormány tagjai hétfőn este kilenc órakor a késő éjszakai órákba nyúló minisztertanácsot tartottak. Vajda miniszterelnök elnökölte alatt. Ujból a jövő évi költségvetéssel kezdték a megbeszéléseket, majd a minisztertanács szentesítette a Csehszlovákiával megkötött sertes-kivitel egyezményt. Ezután

a minisztertanács elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely az erdélyi agrártörvény egyes intézkedéseit módosítja.

A javaslat a mezőgazdaság szempontjából rendkívül fontossággal bír. Kimondja ugyanis, hogy

a földkisajátítások alkalmával egyes helyeken túl magas árakat vettek a földekért és ezért az árkülömbözetet visszaszolgáltatják a föld vásárlóinak a mai tényleges gabona- és földértéknek megfelelően.

Madgearu román sikertől valahogy meg-egyeznie Ionitescu munkügyi és Gusti közoktatásügyi miniszterrel, akik költségvetéseik súlyos megnyirbálása miatt duzzogtak.

Végül pedig a vámbívalatok átszervezéséről, valamint a CFR autonómmá tételéről szóló javaslatokat fogadták el.

Mégis megduzzadt a költségvetés

A kormány, jobban mondva Madgearu pénzügyminiszter, minden erőlködése ellenére is

az állam jövő évi költségvetése meghaladja a huszmillió lej s nem tizenhétmillió lej, mint ahogy azt eredetileg tervezték.

Értesítéseink szerint a parlament ülésének április tizedikén véget ér. Addig tárgyalják a költségvetést és a fontosabb javaslatokat.

A költségvetés felett csak a kamarában lesz vita s a szenátus csak megszavazza, míg a népszövetségi egyezmény részletes megvitatása a szenátusban fog megtörténni.

A külföldi kötelezettségek leszállításának frontján semmi új. Csak a tárgyalások folynak. Auboin és Madgearu ma ismét megbeszélést folytattak, Lugoseanu pedig Anghelescuval, a Banca Nationala kormányzójával tárgyalta Auboin különben még egy hónapig marad Romániában, vigyázó szemmel a jegybank politikájára függésztve. Tutuc professor, aki Párisban tárgyalta a hitelezőkkel, tegnap megérkezett Bukarestbe, míg a küldöttség két másik tagja, Stanescu és Zauceanu még ott maradtak.

A kamara kedd délutáni ülésén a kormány váratlanul új banktörvényt terjesztett be, amely óriási feltűnést keltett. A banktörvény főbb intézkedései hír szerint a következők:

Megalakítják a legfelsőbb banktanácsot. Hogy milyen messzemenő hatáskörrel, arról még nincs jelentésünk.

A részvénytársaságok formájában működő bankok minimális alaptőkéjének 60 millió lejnek, a magánbankokénak 20 millió lejnek kell lenni.

Hogy a kisebb bankokkal mi történik,

azt még nem tudni.

A nemzetiparasztpártban tovább tartanak az izgalmak és a belső megrázkódtatások. Egyik nagy bukaresti lap a következőket írja:

— A Vajda-kormányt Maniu és Mihailache feje felett ütötték össze. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy a párt kormányon is van, meg ellenzékben is. A nemzetiparasztpárt tulajdonképpense volt egységes, az erdélyi és regáti vezérek közt mindig megvolt az ellentét. Az érdekes azonban, hogy a mostani konfliktusban, a Maniu elleni összeesküvést erdélyiek vezetik.

A párt egy része — állítólag nagyrésze — Maniu ellen van és egyszerűen el akarja távolítani a pártfőnöki székből. Böven akadnak természetesen Maniunak hívei is.

Holnap este Bukarestben a nemzetiparasztpárt megyei tagozatának főnökei tartanak gyűlést, ahol hír szerint nyíltan követelni fogják az egész pártszakadást bonyolalom és a Maniu-ügy tisztázását. Maniu köréből igyekeznek kihangsúlyozni, hogy

Maniu ellenzéki álláspontjának egyik fő oka az ostromállapot bevezetése, amit Maniu feleslegesnek tart, sőt mondatnánk gyanusnak is.

Joizü-biztos-enyhe

KOPROL

hashajtó-csokoládé.

Astra (Apolló) Mozdó

BRASSÓ.
Telefon 594

Ma premier!

A legkitünőbb vigjáték:

Ahol üzlet van...
én is ott vagyok!

Siegfried Arno, Lucie Englisch, Dina Gralla,
Ralf A. Roberts, Adele Sandrock

32 óra és 15 perc

A szociáldemokraták győzelemre segítették a Daladier-kormányt

A francia kamara 115 szavazattöbbséggel elfogadta a pénzügyi javaslatot

Páris, február 15.

A B. L. részletesen beszámolt arról, hogy a Paul Boncour-kormány azért bukott meg, mert Cheron pénzügyminiszter a tízmilliárdos költségvetési hiányt úgy akarta behozni, hogy egyrészt megcsökkent a tisztviselői fizetéseket, másrészt új adóemeket léptet életbe. A törvényjavaslatnak a fizetések csökkentésére vonatkozó része a kamarában még valahogyan keresztül ment, de az adók tárgyalásánál a francia szociáldemokratapárt cserbenhagyta a kormányt és leszavazta.

Daladier, a radikálisok balszárnyának exponense, következett kormányon, akinek pénzügyminisztere Bonnet előbb megállapította, hogy a költségvetési hiány nem tiz, hanem csak hatmilliárd, később már odáig jutott, hogy a hiány még ennél az összegnél is kisebb, amennyiben mindössze négyéfmilliárd frank, Bonnet ezenfelül is nem akarta ezt a költségvetési hiányt sem a tisztviselői fizetések csökkentésével, sem pedig adók emelésével eliminálni, hanem új könyveléstechnikai és egyéb csodaszerekkel próbálta a hiányt eltüntetni.

A dolog még így sem ment könnyen

és ez alkalommal is minden attól függött, hogy a szociáldemokraták hajlandóak a Daladier-kormányt ebben a munkájában támogatni. A kormány pénzügyi javaslatával szemben a szociáldemokratáknak ugyanis az volt az álláspontjuk, hogy

a költségvetés kiegyensúlyozásának leggyorsabb és legbiztosabb módja az lenne, ha a kormány a hadügyi tárca költségvetését csökkentené meg,

amely hihetetlenül magas és amelyre ilyen méretekben a szociáldemokraták szerint szükség sincsen.

Tegnapelőtt azonban

a szociáldemokraták ebben a kérdésben meghátráltak.

Herriot leleplezése, amellyel a volt miniszterelnök azt bizonyította, hogy Németország, Olaszország és Magyarország között titkos katonai és politikai szerződés létesült, megzavarta a szociáldemokratákat is és azok

most már nem mertek felelősséget vállalni a katonai költségvetés megcsökkentéséért.

Ha ennyire Franciaországgal ellenséges Közép-Európa és ez az ellenérzés katonai és politikai szerződések alakjában is megnyilvánul, a francia munkáspárt nem

mer fellépni azért, hogy a katonai költségeket az ország éppen most csökkentse. Ilyen előzmények után nyilvánvaló volt, hogy a pénzügyi javaslat a kamarában most már keresztül megy.

A francia kamara tegnap éjszaka 550 szavazattal 235 ellenében, tehát 115 szótöbbséggel meg is szavazta a pénzügyi javaslatot,

de a vita azt bizonyítja, hogy a dolgok még mindig nem mennek simán és az ellenzék tulságos erős ellentállást tanúsít.

A kamara ugyanis a pénzügyi javaslat tárgyalása során egyfolytában 32 óra és 15 percig ülésezett.

Az ellenzék nem merült ki. Szónokolt, beszélt, argumentált és érvet érvre sorakoztatott fel, de mindhiába: a szociáldemokratapárt tömören felvonult a kormány mögött és a harmincharmadik órában szavazott.

Jellemző a helyzetre, hogy Daladier nem mer a tanácskozást félbeszakítani és nem engedte addig a kamarát szét, amíg a javaslat felett nem szavaztak. Ugy látszik, a szociáldemokratapárt szoros együttműködésébe sem lehet bízni és ezért Daladier addig akarta a javaslatot telő alá hozni, amíg a szociáldemokraták támogatása meg nem változik.

Nagyvárad munkanélküliei polgármesteri intervencióra — ötvenezer lejt kaptak

Nagyvárad, február 14.

Nagyvárad segélyezésre szoruló nincstelenjei szorongó várakozással tekintettek Egy polgármester és Soós alpolgármester bukaresti útja elé, akik abban a reményben utaztak a fővárosba, hogy a munkanélküliek számára sikerül nagyobb összeget kieszközölnök.

A két polgármester tegnap érkezett vissza Bukarestből, ahonnan azonban ígéreteken kívül alig hoztak valamit. A munkanélküliek segélyezésére mindössze 50 ezer lejt kaptak, ami a szörnyű nyomorhoz arányítva, szinte nevetségesen csekély összeg.

A polgármesterek egyébként részt vettek a „városok kongresszusán” is, ahol kijelentették, hogy a nagyváradai állapotok s a város helyzete teljesen tarthatatlan. Február 25-én különben újra összeül ez a kongresszus Bukarestben s így kilátás van arra, hogy ismét valami „ígéret” hangzik el.

Építik a London-konstantinápolyi ut temesvári szakaszát

Temesvár február 15.

Jelentették, hogy a kormány kiküldöttei megállapodást létesítettek az Arad-Temesvár — orsonai utbonal autó-utúval való kiépítésére. Ez az utvonala a London-konstantinápolyi autótú egyik szakasza lesz.

Ujabb értesülések szerint a jelentős utszakasz kibetonzatását egy amerikai cég vállalta. A cég megbízottja, Wood mérnök, már megtartotta a helyszíni szemlét s az utépítésre vonatkozó végleges szerződést a napokban írja alá Bukarestben. A szerződés aláírása után a munkálatokat rövidesen megkezdik. Temesvár munkanélküliei nagy várakozással tekintenek a kiülő munkaalalom elé.

— MEGLOPTAK A VOLT SZENÁTOR URAT. Nagyváradról jelentik: Pánel dr., volt belényesi szenátortól ismeretlen tettesek elraboltak vagy ötvenezer lejt készpénzt. A csendőrségi nyomozás megállapította, hogy a betörést csak a helyzettel ismerősök követhették el. Az ezen a nyomom elindított nyomozás igen rövid idő alatt eredményre is vezetett. A csendőrök elfogták a tetteseket Ábram Todor és Stanca Péter rovottmultu egyének személyében.

Elsimul a Herriot leleplezés:

Juvenel megállapítja, hogy a németek, olaszok és magyarok között nem volt titkos szövetség

Juvenel Rómába érkezett és a helyszíni tapasztalatai alapján nyilatkozott

Róma, február 15

A B. L. részletesen beszámolt arról a leleplezésről, amely az európai diplomáciát a legkényesebben érintette és amely szerint Németország, Olaszország és Magyarország titkos katonai szerződést és politikai szövetséget kötöttek volna. — Herriot megállapításai szerint ez a szövetség szinleg a bolsevik veszedelem ellen alakult, ezzel szemben Herriot úgy tudja, hogy annak egészen más volt a célja. A szövetség mindenekelőtt katonai segítséget adott volna Németországnak, hogy az a danzigi korridort visszacserezhesse, segítette volna Olaszországot Albánia meghódításában és végül Magyarországot abban a törekvésében, hogy a békeszerződéseket megfelelően revideálják.

A leleplezés kapcsán az olasz követ azonnal tiltakozott Párisban és az olasz sajtó nagyon élesen támadta egyrészt Herriot, másrészt azt a francia imperia-

lista politikát, amely Európa békéjét és békeszerződési rendszerét éppen a maga szövetségeseivel veszélyeztette.

A leleplezés nyomán fellángolt külpolitikai helyzet úgy látszik magát Franciaországot is nyugtalanította, amely éppen ezért megbízást adott Juvenelnek arra, hogy a dolgokat Rómában a helyszínen tanulmányozza.

Juvenel ma meg is érkezett Rómába és azonnal fogadta a sajtó munkatársait, akikkel közölte, hogy mi a megbízatása.

— Az a feladatom, — mondotta Juvenel — hogy itt Rómában minden kétségen felülmúló meggyőződést szerezzek arról, vajjon tényleg volt-e vagy van-e Németország, Olaszország, és Magyarország között akár titkos katonai, akár pedig politikai szerződés? Továbbá meg kell állapítanom, hogy Olaszország valóban szállított-e repülőgépeket Magyarországnak?

Juvenel megállapításai

Juvenel kijelentette, hogy a dolgokat megfelelően áttanulmányozta, betekintett mindazokba az aktákba, amelyeket csak kívánt és

kétségen kívül megállapítja, hogy ilyen titkos szerződés az említett államok között nem jött létre

és azt is leszegedheti, hogy Olaszország sem szállított repülőgépeket Magyarországnak részére.

Az a körülmény, hogy Franciaország a közismerten olasz-barát francia politikust, Juvenelt küldötte ki az ügy kivizsgálására, továbbá az a tény, hogy Juvenel rövid néhány óra alatt már meggyőződött a való helyzetről, azt bizonyítja, hogy

Franciaország maga is úgy kívánja, hogy ez a felette kellemetlen affér lehetőleg azonnal és simán likvidálódjék.

A diplomáciai zavar és bizonytalan-

ság tehát megszűnt, de tagadhatatlan, hogy a tárgyaló felek rossz szájjal távoznak a porondról. Ezzel a leleplezéssel nagyon elromlott az a kezdődő jóviszony, amely Franciaország és Olaszország között már kialakulóban volt és amely

egyben annak is biztosítéka lett volna, hogy a Balkánon is megnyugszik a feszültség.

Az olasz-francia jóviszony ugyanis előbb utóbb azt eredményezte volna, hogy Olaszország lemond albániai aspirációjáról és így a kis antánpot egységét és összetartását semmi sem veszélyezteti.

E pillanatban úgy látszik ugyan, hogy a felek békét kötöttek, de sehol semmi biztosítéka annak, hogy ebben a viszonylagos békében az albán kérdés és a danzigi korridor kérdése megnyugszik.

Juvenel mindenesetre most Rómában marad és megkísérli, hogy a menthetőt még megmentse.

MOLTER KÁROLY:

Kisebbségi kis tükrök

I.
1919-ben a „Zord idő” című magyar folyóirat román cenzora szememre hányta: „Mit akarnak maguk folyton ezzel a szóval, hogy kultúra, kultúra?” Tisztelettel válaszoltam: „A mit maguk akarnak plakátjaikon evvel a szóval, hogy viteaz, viteaz!”

A kultúra és a vitezés hangsúlyozása így váltakozik. Egyszerre a kettő nem ékíthet egy nemzetet, szinte kizárják egymást a történelemben. Aki alul van, kultúrát kiabál, aki fölül, az vitezést. Egykor, mint magyar honpolgárnak, párdacos ősök haditetteitől zsongott a fejem, a föld Isten kalapja volt, hazám pedig a bokréta rajta; most Romániában a latin génuszt hallom, amint eldicsekszik, hogy e földön Istent ő helyettesíti. A jószerencsében élő népek és költői nem adták alább Istennél, egy külön nemzeti istennél, aki az ő pártjukat fogja, más népek rovására. Kiválasztott nép volt minden fajta, mely rokoni kapcsolatot emlegetett megudvarolt, különnevé Jehovája kegyeiért és dehogy hitte, hogy a különféle nyelvek még csak accentusot sem jelentenek a Világsejtemmel fülében. De a feszült nacionalizmus menten védekezésébe szökül, a mikor lecsap a sorsharag az istenkegyelte népre és dörgő fellegivel igazi értékeinek fölisméréséhez alázza a lesújtott közösség lelki ismeretét: műveltsége szószólóinak megbecsüléséhez. Ilyenkor barbár mellékizt kap a fegyver emléke is, a dúló csaták katzenjammere következik el és a lélek hozzáát a hétköznapiok savanyu munkájához: az áttanuláshoz.

Igy jártunk mi is, az okos Erdély kisebbségi gyermekei, akik rövid másfél évtized alatt a régi patetikusszólomok helyett szürke munkanyelvre szoktunk, a tüzetett dicsőség korát se szerettük már látni, hanem azzal kezdtünk törődni, — muszájból, — hogy legyen mit főzni a mindennap tűzhelyén.

Közben a gazdasági válság, apránként és csak valamennyire, a románokat is leszoktatja a mult kongó magasztalásáról és igaztalan kamatoztatásáról. Igaz, hogy sok milliónyi kisebbségi fiúlehallatára ma is nemzeti állam vágyalmát zengik, de közülük a józanabbakat mégis most már jobban érdekli a jelen gazdaság zimankója, mint tiz évvel ezelőtt, a mikor minden második erdélyi koncleső a magyar impériumbeli szenvedéseit színezte Bukarestben, érvül a zsiros állás elérhetésére. Még egy-egy honfűnnepen mámoros ugyan a szolemni szónok a saját hangjától, mellyel két gyújtó susteréssel emeli a többi európai fölé, de ünnep után kiki az után néz, amiből él és maga sem hiszi, hogy a középeurópai kisállamosdi, a parcellahazafiság, az emberiség és az emberiség elejét termelte volna ki. „Mert néma gyermek minden kismagyar s a nagyvilág nem érti a szavát”, — énekelte Kosztolányi és e szentencia ráillik a kismánra, kis-szerbre, kis-csehre is, leginkább ráillik pedig a kisebbségi akárcikre, aki fönyesen legyint immár minden nemzeti huncogásra, mert kihallja mögüle az illatosra sült zsványpecsenye rottyogását.

Mi, kisebbségiek, a honhazák fegyverzörgéséből rosszkedvűen huzódunk haza lakásainkba, odaülünk a gyermekeink közé, balkezünkbe vesszük a kisebbségi kis tükröt, (mint egykor őseink az „Igaz papásig tiköröt”), és jobbkézünkkel mutogatjuk, ami ebben a tükrökben látnivaló. Hát nem valami eszményi dolgok, az bizonyos. Kisebbségi kátét bajos volna írni rólok, legalább ma még nem, mert még igen érzékeny a szemünk, még nem tárgyalgatos, hanem néha könnyaláfutott, vagy tárgynyílt és zavaros. Hiszen ha volna a kisanant, az egy Dantéja, csak egy Andantéja, az belevehetné a kisebbségi látnivalókat az evilági büntetések komplexumába, a „Cumana Commedia” egy részének. De mi a lovészárkók után (és ne adj Isten, hogy újra előtűnk —), ezt az állapotot megtanultuk eltűzni a régi székely szó alapján: nem az a legény, aki üt, hanem, aki állja! Még a tükröt se törjük el, csak rálehelünk néha, hogy ne lássunk mindent, ami abból elővigyorg. S a gyermekek, akik már kisebbségi sorban születtek, jobbat nem tudván, a tükrőhöz hasonló tárgyilagossággal kérdezik tőlünk, fölöttéktől, hogy ez vagy az a tükrökép, mit jelent. Azért határozam el, hogy fenti cím alatt néhány folytatásban a kisebbségi fogalmak enciklopédiáját próbálom sebtiben összeeskabálni, hogy rátereljem a szakemberek figyelmét egy ilyen természetű mű hézagpótló szükségére. Dr.

Tömb Szilárdjaink, a makacs filológusok, ne kutassanak mindig a nagyapák levelesládájában, mikor a jelen anyni földolgozni való nyújt és a tanuló gyermekeink össze-vissza csak alig néhány nyelven bírláznak, csak éppen magyarul, románul, latinul, németül, franciául, görögül, magánzorgalomból eszeirtóul és, mi az nekik, mért ne tanuljanak még kisebbségi nyelven is, a limba minoritárárt?

Ez pedig nem azonos az anyanyelvvel! Az új impérium, a gazdasági válság, a sajtó és a sport, a technika és a film, a haladó idő és a szépen fejlődő emberi butaság gondoskodott valamennyi erdélyi nyelv megváltozásáról. Illó hát, hogy a kisebbségi kis tükrök

Stalin, Swejk, Stráin, Stresemann, som
schizma, Stefan cel Mare, Sándor József
Schneider-Creuzot, schnorrient express, s
lódási felület, Stillhalte, sárga veszedel
sport.

Vajjon nem csal ez a kisebbségi kis tükkör

— „NÉHA” A DETEKTIV IS BUNBESZÉRTES. Tudósítónk jelenti: A temesvári rendőrség tegnap letartóztatta *Soreanu* Joan detektívt, akinek a legutóbbi bélyeghamisítás ügyvel kapcsolatos tevékenykedése több mint gyanús. *Soreanu* Joan *Tóth* Ottó rovatmultuval tartott közel; összeköttetését *Tóth* Ottó pedig közismert az alvilágban mint a legfelkészültebb bélyeglenyáló.

Kiadítás címmel Erdély progresszió íróinak és újságíróinak a közreműködésével új hetilap indul. A Kiadtás első száma e hét végén jelenik meg. Egy-egy szám ára 7 lej lesz. Előfizetési ára $\frac{1}{4}$ évre 90 lej. Mutatványszámot ingyen küld a KIÁLTÁS kiadóhivatala Braşov – Brassó, Strada General Presan 49.

HIREK

— **IDŐJÁRASJELENTÉS.** A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre változékony, főképpen szeles, viharos idő várható, helyenként havazással és hóeséssel.

— **A HALÁSZATI KIHÁGÁS, MINT OKIRATHAMISÍTÁS.** A brassói halászati felügyelőség okirathamisítás és halászati kihágás címén eljárást indított Kerekes József üzoni lakos ellen, aki 1929-ben kiállított halászati engedélyét 1933-ra javította ki, majd a hamisított igazolvány alapján 10 kg. csikhalat akart Brassóban eladni. A halászati felügyelőség elhatározta, hogy a kihágókkal szemben a jövőben a legerélyesebb eljárást fogantatja.

— **CSATÓ GUSZTÁV KALVÁRIAJA.** Csikszerezdáról jelentik: Csató Gusztáv csikkarcfalvi származású kereskedő 1924-ben hazaköltözött szüleihez Csikkarcfalvára, s az illetékeseknek természetesen azonnal benyújtotta naturalizálási kérvényét. Nyugodtan éldegélt egészen 1931-ig, amikor egy nap hirtelen csendőrt jelent meg nála, aki átkísérte a magyar határon. A szerencsétlen emberrel az elmúlt év karácsonyáig játszottak labdajátékot a két ország között. Csató, amikor látta, hogy visszajutása nem sikerül, újra Budapesten telepedett le, ahol azonban leszegényedett és leirhatatlan nyomorba jutott. Közben édesanyja is súlyosan megbetegedett, s az volt a kívánsága, hogy még egyszer láthassa gyermekét. Csató meg is szerezte az utlevelet, de amikor a román követségen jelentkezett vizumért, megtagadták a beutazási engedélyt. Az idősebbik Csató most a magyar képviselők pártfogásához fordult, hogy nagybeteg felesége végső óháját teljesíthesse.

— **TÖMEGES HAZKUTATÁS KISFENEVBEN.** Tudósítónk jelenti: Besszarába fővárosában tömeges hazkutatások és letartóztatások voltak. Újabb jelentés szerint hazkutatás volt egy Zabor nevű ismert kereskedőnél, egy Rubinstein nevű dúsgazdag embernél, két ügyvédnél, egy ügyvédnőnél és még több más intellektuálnál is. Hír szerint a gyanuba fogottakat szélsőbaloldali propagandával gyanúsították.

Mit szól majd hozzá a férjem?

— **EREDETI ÉS MŰVESZI ÉRTEKŰ REVÜ BRASSÓBAN.** Eredeti ötletet valósít meg egy tehetséges és nagyképzetségtű brassói műkedvelő társaság. Stáinar Virginia asszony, Stáinar Örnagyné vezetése alatt ez a kis társaság az „Astra” zenekoncertatórium javára aktuális revüt rendez. „Amilyen a város, olyan a revü” címmel. A premiér csütörtökön, február 16-án lesz az „Astra” termében. A próbák megtekintése után nyugodtan állíthatjuk, hogy nem a szokásos „műkedvelői” próbálkozásról van szó. Nem a megszokott műkedvelőszínponttal, hanem a fővárosi Music-Hallok színvonalát is felülmúlja ez az előadás. A táncok eredeti koncepciójuk és művészi tökéletességük, a muzsika egészen eredeti és szubtilis. Jessie K. Jessie, álnéven a brassói társaság egyik ismert tagja, speciális és megragadó muzsikát írt a revühöz. Az eredeti revü muzsika már régi divat külföldön s a szerző most bevezette nálunk is. A kosztümök, a szereplők és a műsor, a közönségnek csupa meglepő és gyönyörködtető látványosságot nyújtanak.

— **MÉRGES GYÖKEREKKEL GYÓGYÍTOTT.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradi törvényszék most foglalkozott Raveica Buna kápolnai szülésznő magzatelhajtási bűnpörével. A baba az elmúlt év őszén felkereste Bokis Anna 18 éves parasztleányt, akit szülési fájdalmak gyötörték. A szülésznő különböző gyökerekkel kezdte „gyógyítani” a szülést elől álló lányt, aki négy nap múlva meghalt. A boncolás során kiderült, hogy a baba a „mítét” mérges gyökereket használt. Raveica Bunát a törvényszék gondatlanságból elkövetett emberölés címén három hónapi fogságbüntetéssel sújtotta.

— **Mindennapos székszorulás,** vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvizet a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagynevű orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **DOLCI APOSTOLI NUNCIUS — BIBORNOK.** Rómából jelenik: A pápa március tizenharmadikán szenteli bibornokká Dolcit, Románia apostoli nunciust.

Az Avéd-per új fejezete

A vádlottak minden előbbi vallomásukat visszavonják és azt állítják, hogy Balázs Márton volt a gyilkos

A táblai ügyész csak mesterkedésnek tartja az újabb fordulatot

Marosvásárhely, február 15.
A gyergyóalfalusi bombaper felebbesési tárgyalása kedden kezdődött a marosvásárhelyi ítélőtábla előtt. A végletekig bonyolódott, vagy inkább mesterségesen összebonyolított pert a két fővádlott, illetve elítelt már az első nap még jobban összebonyolította. Pál Dénes és Ambrus Lajos szenzációs újabb vallomásukban ugyanis azt állítják, hogy az ő lelküket semmi bűn sem terheli, mert a bombamerényletet dr. Avéd ellen az időközben meghalt Balázs Márton követte el.

Mindenki a tárgyalás elhárítását kéri

Mindjárt a tárgyalás kezdetekor érdekes dolog történik. Maga a főügyész a tárgyalás elhárítását kéri azzal, hogy Avéd özvegét nem idézték meg, noha ő maga is megsebesült a merényletnél, azonfelül az áldozat kislányát, a 12 éves Avéd Lászlónak törvényes gyámja sincs megidézve.

Barabás védői ugyancsak a tárgyalás el-

A „tisztá igazság”

Pál Dénes azzal a szenzációs kijelentéssel kezdi vallomását, hogy visszavonja minden előző vallomását. Visszavon mindent, amit a nyomozás során a csikszerezdai vizsgálóbíró előtt és a törvényszéki tárgyaláson kijelentett.

Jaj, a férjem mit szól majd hozzá?

Ezzel szemben a következőkben adja elő „a tisztá igazságát”.

— 1931 július 4-én, vagyis a merénylet reggelén — mondja Pál Dénes — Gyergyószentmiklósról akartam menni biciklivel. A biciklim elromlott és én megálltam Balázs Márton korcsmáros háza előtt. Ott akartam megkérni, hogy szekerem bevigyen Gyergyószentmiklórsra. A beszéd közben

Balázs félrevont engem és izgatottan elmondta, hogy ő gyilkolta meg Avédot.

Kétségbeesve jelentette ki, hogy nem akarta megölni, csak megijesztetni, hogy máskor ne legyen olyan kényelmetlen a végrehajtásokban.

Nem sejtette, hogy ilyen borzalmasan végződik a dolog.

— Balázs könyörgött nekem — folytatja Pál Dénes — hogy vállaljam magamra helyette a bűnt. Neki, ugymond,

— **SZEMÉBE FURÓDOTT EGY VASSZILANK.** Tudósítónk jelenti: Entel János vasmunkást megrendítő szerencsétlenség érte. A Bánáti Textilipar egyik üzemében dolgozott, amikor egy leváló vasszilánk a szemébe fúródott. Entelt a mentők a kórházba szállították, szemét azonban nem lehet megmenteni.

★ **BETEGÁPOLÁS.** Tisztelettel értesítem a t. közönséget, hogy 21 évi lelkiismeretes betegápolás után a brassói róm. kath. Nőegyletből önként kiléptem és ezután, mint betegápoló nővér, önállóan tovább dolgozom. Lakásom ezentúl nem a bolonyai róm. kath. temetőnél, hanem Brassó, Calea Victoriei (Kut-utca) 32. szám alatt van és szükség esetén ápolásra rendelkezésre állok. Magdolna nővér, vizsgázott ápolónő.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdalmak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-tel
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. 1717

hogy szólni akart s ezért puffantották le.

Pál Dénes ezután Barabás doktort akarja tisztára mosni. Kijelenti, hogy a 15 évre elítélt ügyvéd nem bujtotta fel őket semmire. Hanem mikor Csikszerezdáról az első ügyészégi vizsgálat után átvitték őket Gyergyóalfaluba, Ambrus Lajos bátyja, Ambrus József odajött hozzájuk kérdezősködni, mert hallotta, hogy súlyosan megverték őket. A csendőrkapitány ekkor azt hitte, hogy Ambrus Józsefnek is valami része van az ügyben és összekötözve mindhármat gyalog vitette át Alfaluba. Eközben Ambrus

Félek, hogy a férjem nem lesz megelégedve?

József azt az üzenetet adta át a két vádlottnak, hogy Avéd Endre, a meggyilkolt Avéd bátyja, nagyon hálás lesz, ha Avéd ősi ellenségét, Barabást is belekeverik az ügybe.

Igy történt azután, hogy öt napig nem szóltak semmit Barabás szerepéről s csak öt nap után hirtelen keverték bele Barabást is.

Pál Dénes vallomása óriási szenzációt keltett. Utána Ambrus Lajos kerül sorra, aki

mindenben hasonló vallomást tesz. Semmiiben sem bűnös, a merényletről nem tudott semmit. Szintén megveretése-ről panaszkodik.

Vajjon nem-e fog megszidni a férjem?

Balázs, Barabás dr. ellensége

Majd Barabás dr.-ra kerül a sor. Fenn tartja előbbi vallomásait, a merényletről semmi tudomása, az elítéltekkel semmiféle összeköttetése nem volt.

Pál és Ambrus új vallomása ugyanazt elképzelésen alapul, amelyről a B. L. előzőleg már hírt adott. Balázs Márton akire a két ember az egész bünt rá akarja kenni, tudvalevőleg öngyilkos lett, helyesebben rejtélyes körülmények között halva találták az erdőben. A falu leggazdagabb embereinek egyike volt s hír szerint esküdt ellensége a falusi intellektueleknek, köztük Avédnak és Barabásnak is.

Noha nem lehet elébevágni az ítéletnek, annyi tény, hogy a közönség nem fogadta nagy bizalommal az újabb „fordulatot”. Sokan azt mondják, hogy a gyilkosok ügyesen, az időközben ugyan csak rejtélyes módon elhalálozott Balázsról akarják kenni a bünt s különösen gyanús, hogy mindezzel most állanak elő.

Dr. Szász Albert, Pál Dénes védője számos mentőtanu megidézését kéri, hogy az új tényállást bizonyíthassa. Az ügyész heves beszédben mutat rá, hogy az elítéltek az újabb mesterkedéssel össze akarják kuszálni az egyszer nagynehezen már kibogozott szálat.

A tárgyalás továbbik.

Dr. Kopár Gerő fogorvos írja:

Mi, szájspecialisták állandóan hiányát érezzük olyan szájapoló szerekeknek, amilyenek a „Perlott” készítmények. Óriási előnyei vannak a többi szájapoló készítmények fölött. Ezek közül itt csak azt emelem ki, hogy megakadályozzák a szájból a savi eriedést és ezáltal megakadályozzák a fogak romlását. Emellett használatuk a fogakat fehérré és fényessé teszi. En magam is kizárólag „Perlott”-ot használok és mindenkinek erős meggyőződéssel csak ezt ajánlom.

LUX-Mozgó, Brassó

Jön!

A legjobb operettegyüttes

Jön!

Ma utóljára

Eggert Martha, Hermann Thimig, Verebes Ernő legújabb operettszlágere:

A schönbrunni álom

Gaál Franciska:

PAPRIKA KISASSZONY

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Bécs egyik legrégibb barokkstílusú épülete, az úgynevezett Colloredo Frejtaus, amely a Dorottya-utcában van, rövidesen árverés alá kerül. A házat 1720-ban egy Starhemberg gróf építtette és most a hitelezők árvereztetik el.

Az angliai segélyezett munkanélküliek száma január végén 2,900 000-re emelkedett.

Németország költségvetési deficitje egymilliárd 348,2 millió márka, tehát majdnem csillagászati szám.

Ausztria megtiltotta, illetve külön engedélyhez kötötte a tej és a gypufonál, valamint a feldolgozott állapotban lévő fonál bevitelét. Ez a bevételi korlátozás április 30-áig marad érvényben.

A párisi közvéleményt legnagyobb mértékben foglalkoztatja a kereskedők, kávéháztulajdonosok és vendéglősöknek tervbe vett huszonégyórás tüntető sztrájkja. A sztrájk időpontját még nem állapították meg, azonban a párisiak már nagy előkészületeket tesznek, mert tudvalevőleg a párisi bennlakók nagyrésze vendéglőkben étkezik. A sztrájk hírére a hentesárak nagyrésze máris megdrágult.

A detroiti Ford-művek gyártelepeinek egy részét újból üzembe helyezték.

A római mezőgazdasági intézet a világ gabonatermeléséről ad most összefoglaló statisztikát, amely szerint Oroszországot nem számítva, a múlt gazdasági évben 997 millió métermázsza gabonát termeltek és noha Amerikában az őszi buza mennyisége alatta marad a múltévinek, ez a természetes mérték a legnagyobb a háború óta. A múlt évi 170 millió métermázszaival szemben 340 millió métermázsza gabona maradt eladatlannak.

A német birodalmi törvényszék egy ítéletében megállapította, hogy a pilseni sör elnevezést a német sörgyárak is használhatják. A pilseni sörgyárnak ez ellen a határozat ellen beadott panaszát elutasították. A németek tehát ál-pilseni sört fognak inni.

A németországi áruházak forgalma az 1932. évben tizennyolc százalékkal elmaradt az 1931. évi forgalom mögött.

HERPESZ, EGZEMA, REUMA, KÖSZVÉNY, FÁJDALMAI

LÁBBAJ, GÖRCSÉR, FLÉBIT

Hogyan lehet a bőrt megújítani?

Ugyanezt kérdezik mindazok a szerencsétlenek, akiket megáldott a bőrbaj s amelynek következményeitől, borzalmaitól még a legjobb orvosságok igénybevételével sem tudnak megszabadulni.

De mindazok, akik a RICHELET VERTISZTITÓ-hoz (DÉPURATIF RICHELET) folyamodnak, megadják rá a meggyőző feleletet. Elmondhatják, hogy a vér eme felújító csodaterve szere egyidejűleg a bőr megújítását hozza magával, amelyet egészségessé tesz még a legelrontottabb elemekben is.

A RICHELET VERTISZTITÓ (DÉPURATIF RICHELET) megszabadítja a szervezetet a mérgező anyagoktól, szabaddá teszi a vérkeringést a fehér sejtek megtisztítása által, megleveníti a szövethépződési folyamatot, új bőrfelületet ad, anélkül, hogy valami nyomot hagyna maga után. Rendkívüli ereje hozza magával, hogy a gyógykezelésben ez a szer képezi a tipikus gyógymodort a következő bajoknál: artritikus köszvény, reuma, érelmeszesedés, görcsér, flébit, tályog, érdaganat, idegájdalom. Győzedelmeskedik a legkétségbeesettebb bajokon. Hatással, gyógyítóerejét megőrizni az élet forrásáig.

Minden üveghez ismerető könyvecskét mellékelünk. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Laboratoire L. RICHELET din Sedan, 6. Rue Bellort, Bayonne (Franciaország). Romániai vezérképviselő: Jules DILLAN Bukarest, 4. S. rda Piar Moș.

Az amerikai Kreuger Et Toll vállalatok ellen megindított csődeljárást befejezték. Összesen 129 millió dollár értékű keresetet adtak be. Ebből a Continental luvestment r. t. ötvenegymillió dollár, az Irwing Trust Company pedig harvanöt millió dollár erejéig van érdekelve.

Az elhamvadt Atlantique ügye legközelebb a bíróságokat foglalkoztatja. Az a hajózási társulat, amelynek az Atlantique a tulajdona volt, a francia kormánytól másfélmilliót, az angol biztosító társulatoktól pedig egymillió font kártérítést követel. Ugy a biztosító társulatok, mint a francia kormány elutasította a követelést. A hajót a biztosító társulatok csak értékének felére vállalták el biztosításra, a francia kormány azonban másfélmillió font erejéig garanciát vállalt a hajóért. A hajó biztosítása körül azonban olyan formahibák történtek, hogy a kárösszeg kifizetését mind a két érdekeltiség megtagadta.

Mi a bűne a Fekete Kőrös ármentesítő társulat igazgatójának?

A hatalmas bűnper tárgyalására külön autóbuszok szállítják a tanukat

Nagyvárad, február 15. A nagyváradai törvényszék szerdán tárgyalja Heger Jánosnak, a „Fekete Kőrös” ármentesítő társulat igazgatójának a bűnpörét. A társulat feljelentése szerint a főmérnök mintegy félmillió lej kárt okozott a társulatnak. Heger a költségvetésben előírt tételeken

jóval felül költekezett, az örgátakon megvendégelte a barátait, a vállalat anyagából asztalokat és székeket készített. Barátai részére a társaság pénzéből strandot építtetett.

A tárgyalásra hatvan tanut idézik be, akik mind a szalontai társadalom reprezentánsait. A tanukat külön autóbuszok szállítják be Nagyváradra.

A resicai munkások keresetük öt százalékát a munkanélkülieknek adják

Resica, Steierlack és Anina monstre-népgyűlése rendben zajlott le

Temesvár, február 15. Vasárnap délután Resica, Steierlack és Anina bányászai monstre népgyűlést tartottak, amely a legnagyobb rendben zajlott le. A gyűlésen Roznoveanu kamarai szociáldemokrata képviselő elnököl, aki megrázó színekkel festette le a munkanélküli maradt több ezer bányász helyzetét. Különösen Resicán rengeteg a munkanélküli, akiknek maguknak a bányá-

szoknak kell segíteniük, mert az állam nem tud, vagy nem akar segítséget színi.

A gyűlés Roznoveanu indítványára egyhangúlag kimondta, hogy minden dolgozó bányász öt százalékot adjon le bruttó keresetéből a munkanélküli javára s amennyiben módjában áll, tartsa kötelességének természetben is segíteni szerencsétlen munkanélküli munkástársán.

sár kiállítóinak és a vásár látogatóinak. E kedvezmények koncentrációjával a vásár vezetősége teljes mértékben ellensúlyozza a világszerte életbeléptetett áru-, személy- és pénzforgalmi korlátozásokat és különösen garantálja azt, hogy a szomszédos államok intenzíven kapcsolódjanak bele a májusi vásárba.

A kedvezmények mellett az idei vásár rendkívül változatos és gazdag programja is biztosítja a sikernek. Mint eddig, az idén is teljes apparátussal vonulnak fel: a vas- és gépipar, az építőipar, az élelmiszeripar, a vegyipar, de mindezek mellett külön nagy önálló kiállításban szerepelnek a textil- és dívatiparok. Ebben a nagyszabású textilpavilonban bemutatásra kerülnek a modern ruházatkészítő ipar új, szép és jutányos termékei. Mindez együttvéve demonstrálni fogja, hogyan kell kielégíteni a közönség modern, de amcllett jutányos lakáskultúráját, praktikus berendezkedését, ruházatkészítést és élelmiszeri igényeit. Ugyanez a vásár vezetősége arról is gondoskodott, hogy a külföldi látogatók a magyar fővárosban olcsó és nívós szórakozáshoz jussanak. A vásár egész programját még korai volna ismertetni, egyelőre csak megemlítjük, hogy külön csarnokokban kerülnek bemutatásra fürdők és nyaraló helyek, a házi iparok és az iparművészet, a sporteszközök ipara és a családi ház, stb. stb.

Érthető ilyen körülmények között, hogy a májusi Budapesti Nemzetközi Vásár iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, úgy a belföldön, mint a külföldön és minden jel arra vall, hogy Budapest idegenforgalma a vásár alatt még a tavalyinál is nagyobb lesz.

BUTORAINK MINŐSÉGE ÁRAINK OLCSÓSÁGA
szerezték meg gyártmányainkhoz ORSZÁGOS HIRNEVÉT!
SZÉKELY-RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. T.
MAROSVÁSÁHELY
BUKAREST
BRASSO
Megvásárolja rajzaikkal felkeressük

Tokaji bor vagy csukamájolaj?

Mit szeret jobban?

Ha Ön, vagy gyerekei csukamájolajat kell szedjenek, akkor jusson eszébe, hogy

az **ELIXIR PANGADUINE**

amely a legkitűnőbb tokhali májkivonatából készül, kitűnő ízű és a

CSUKAMÁJOLAJ

minden aktív tulajdonságával rendelkezik; csak hogy négyszer olyan hatásos mint az — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

Ára 190 lej nagyüvegenként!

„Fekete utak” a nagyváradai vámhivatal mellett

Nagyvárad, február 15

Nagyvárad városi tanácsa nem nagyon szellemes módját találta ki annak, hogy miképpen lehetne fokozni a város jövedelmeit. Craciun alpolgármester több tanácsost hívott össze megbeszélésre s ezen a megbeszélésen kimondották, hogy a város jövedelmeinek fokozására egyetlen mód kínálkozik: a faluról jövő árusok megvámolásának a megszorítása.

Másnap az alpolgármester két tanácsos kíséretében tanulmányutra indult a várhoz, ahol megdöbbenéssel tapasztalta, hogy

a falusiaknak igen kis hányada fizeti meg a kiszabott takszát, mert nannak tilkos, úgynevezett „fekete utak”, ahol nincsenek vámhivatalok s nemcsak a gyalogszerrel bejövő árusok, hanem még a szekerek nagyrésze is ezeken az utakon jár.

Ennél is nagyobb baj azonban az, hogy a vámtisztviselők nem teljesítik a kötelességüket s nem takszát szednek, hanem baksist. Ennek a vádnak a bizonyítására azonban nem állanak rendelkezésre kézzelfogható bizonyítékok s így bármennyire tudott dolog is, hogy a vámtisztviselők nem állanak hivatásuk magasztalán, eljárni ellenük mégsem lehet. Egyedüli mód: megszorítani az ellenőrzést. A városi tanács reméli, hogy a megszorítás után jelentősen fokozódni fog a város vámjövödelmi bevétele.

Ausztia területén január hónapban 289 kényszeregyezséget és 72 csődöt rendelték el. A kiegyezést 185 kereskedelmi vállalat, 58 iparos és 8 iparvállalat vette igénybe.

A Norddeutsche Lloyd a múlt év decemberében tizenhárom darab, összesen ötvennégyezer tonnátartalmu gőzhajót adott el Oroszországnak 4,6 millió márka összegben.

LEGBIZTOSABBAN LEGYŐZI A NEVRALGINE JURIST

SPORT

Végezték az innsbrucki siversenyek

Finn síző győzött az 50 km.-es futásban Sigmund Ruud 75 métert ugrott

Innsbruck, február 15.

Az európai bajnoki siversenyek a hétfői 50 km-es futóversennyel véget értek. Általában megállapítható az osztrákok és svájciak fölénye a lesikló és slalomversenyekben, míg az északi népek futói a távversenyekben mutattak kitűnő eredményt.

Az utolsóelőtti nap az ugróversenyt bonyolították le óriási közönség előtt, melynek soraiban megjelent Miklós közfarsági elnök is. A hóviszonyok is megjavultak s a száznál több ugró versenyre kitűnő időben folyt le.

A norvég ugrók, akik csak versenyen kívül indultak, újra behozták a világot, hogy ők a világ leghíresebb síugrói. Birger Ruud első ugrásával megjavította előző napi 72,5 méteres sáncrekordját 74,5 méterre, majd bátyja, a Brassóban is versenyzett Sigmund Ruud ugrott 75 métert s ezzel új sáncrekordot állított fel a Berg Isel sáncon. Ez volt a legnagyobb állott ugrás, mert ezután a norvég Sörensen 81, Birger Ruud 82 métert ugrott

ugyan, de bukott. Egyébként 9 versenyző ugrott 70 méteren felül, de valamennyien tuljutottak az 50 méteren.

A verseny eredménye a következő: 1. Marcel Reymond (Svájc) 69,70.5 méter, 224 pont. 2. Rudolf Burkert (cseh) 69,70 m., 213 pont. 3. Swen Eriksson (svéd) 67,56 m. 210,90 pont.

Az 50 km-es futóversenyt a svédek és finnek egymásközt döntötték el. Az első hét helyre csak északi futók kerültek. Már verseny közben látszott, hogy csak ők győzhetnek. Fáradhatatlanul haladtak előre, még a frissítő állomásoknál sem időztek, mint a középeurópaiak.

Elsőnek Saarinen finn futott be, a fáradtság minden jele nélkül, ugyanolyan ramban, mint ahogy elindult. Ideje 4 óra 13 perc 49,2 mp. 2. Utterstrom svéd 4 óra 14 perc 31 mp. 3. Bergström svéd 4 óra 17 perc. 4. Liikkanen finn 4 óra 23 perc. 5. Gerson svéd. 6. Hedlund svéd. 7. Englund svéd. 8. Novak cseh 4 óra 32 perc 05 mp. 11-ik Stein Hugó osztrák 4 óra 41 perc.

A Brassói Turista Egyesület az újév küszöbén

Brassó, február 15.

Brassó népszerű turista egyesülete, a BTE, amely öt éves fennállása folyamán magát az egész országban közismertté tette, nagyon jó kilátások jegyében indult meg az újévnek. A nagykőhavas emeletes turistaház és a mellette emelt kis menedékházhoz sikerült Bácsfalu községtől egy jókora területet is hozzávásárolnia, amivel a tagok régi vágya teljesült. A házak most télen is üzemben vannak a legtekélyesebben berendezve, ami a legkényesebb igényű látogatót is

kielégítheti.

Az egyesület turistaműködését a téli szezonban a siskakosztály intézi a sí-sport terjesztésével, sítanfolyamok, versenyek, társas kirándulások rendezésével.

A minél jobb adminisztráció érdekében a Fekete-utca 58. szám alatt (Str. Regina Maria 58.) az I. emeleten irodát rendezett be az egyesület (tel. 386.) s annak vezetését pályázat után ifj. Gorbai József bízta. Az irodában a hivatalos órák alatt (d. e. 9-1-ig és d. u. 5-7-ig) bármilyen ügyben szívesen szolgálnak

Legjobban beváltak

TRITSCH

SPORTÁRUHA Z
BRASSÓ, (Kolostor-u.)
Str. Voivodai Mihai 20

Téli sportfelszerelése.

felvilágosítással. Ugyanide intézendők az egyesület részére szánt postai küldemények is.

A nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel az egyesület újra visszaállította a régi alacsonyabb tagsági díjakat, ami a rendes tagoknál évi 120 lej, családtagoknál 60 lej.

Az 1933. évi újrarendszerű tagsági helyegek már elkészültek és az egyesület vezetősége ezúton is kéri a tagokat, hogy fizetési kötelezettségüknek akár negyedévi részletekben is az egyesület helyiségében tegyenek eleget. A nagykőhavas szobákra való előjegyzések ugyancsak itt eszközölendők.

A román jéghekkicsapat győzött Bécsben

Bécs, február 15.

A budapesti két vereség után Bécsbe utazott Bukarest válogatott néven szereplő román korongütőcsapat tegnap Bécsben a Währing EV csapatával játszott és győzött 2:1 arányban. Részdíjak: 0:0, 1:1, 1:0.

Rövid sporthírek

A NAC a rabati győzelem után Casabanka válogatottja ellen játszott serlegmérkőzést. Győzött a NAC 3:2 arányban. Mérkőzés után a csapatot a közönség óriási óvációban részesítette.

Schwarz német uszó tegnap a 200 méteres mellúszásban 2 perc 43,6 mp. idővel világrekordot ért el.

A magyar ökölvívók Göteborgban újra 8:8 arányú döntetlent értek el.

Délnémetország Marseilleben 4:0 arányban verte Délkeletfranciaország válogatott labdarúgócsapatát.

Csiszár magyar ökölvívó első profimérkőzését megnyerte. Kiütéssel győzött a néger Pierre Castell ellen.

A BTE Siskakosztálya pénteken este 8 órakor intézőbizottsági gyűlést tart a Gambrius vendéglő különtermében.

A halálbüntetés

A haldoklók utolsó szavai, a kivégzési jelenetek mindig csigázták az ember képzeletét. De a halálbüntetést voltaképpen a polgárosság tartotta fenn azáltal, hogy az ítéleteket emberiesebben hozták meg, a kivégzésekről kizárta a nagyközönséget s a kivégzés szomorú folyamatát gyorsította. A halálbüntetés sok országban végleg el van törölve s Angliában is mozgalom indult meg ebben az irányban.

Laurence könyvet írt a halálbüntetésről s ez a könyv mind a két pártnak szól, azoknak, akik a halálbüntetés mellett és ellen vannak. Tényeket állít meg. Az olvasóra bizza, hogy belőle következtetést vonjon. Részletesen tárgyalja Essex és Ralegh kivégzését. Megemlékezik Pepys-ről, aki egy shillingért a kivégzése előtt egy óráig állt a kordély kerekén s közönyösen nézte, mint buzdítkodnak védői, hogy halálbüntetését megváltoztathassák. Végül mégis föltuszkolták a zsármolyra s nyakába akasztották a hurokot.

Az angol törvény egyre inkább enyhíti a kivégzés szörnyű külsőségeit. Immer nem kong a fegyház harangja, nem dobják föl a fekete zászlót, nem alázzák meg a gyilkosokat. Newyork államban a halálraíteltet még mindig siralomházba zárják, gyakran két évig is s a törvény möhön szorongatja áldozatát. Számos esetben miutet végeztek a Sing-Sing fegyházban a halálraíteltéken, hogy megmentseik életüket, aztán villamosszékre öleik. Amikor a villamosszék még nem volt kipróbálva, megesett, hogy a halálraítelt nem halt meg, csak borzalmasan megpörköldött s megbénult. Ekkor a halálraíteltnek morfiumot adtak és kloroformot, mindaddig, míg a gépet ki nem javították s a halálos ítéletet végrehajtották rajta.

A könyv szerzője megemlíti, hogy a halál nevé (Derrick) fogalom a halál az angol nyelvben azt jelenti, ma is halál.

A modern házasság

Írta: Prof. Dr. Wilhelm Steckl, fordította és jegyzeteket ellátta Dr. Gärtner Pál. Ára 90 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu utca 56-58. sz. alatt az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznapi: egy szó 6. vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Keresek megvételre egy motorkerékpár pótkocsit alvázat, esetleg teljes pótkocsit, N. S. U. gyártmány előnyben. Ajánlatokat 1303. szám alatt a brassói kiadóba kérek.

30 év óta fennálló fogászati műterem és laboratórium teljes felszereléssel, berendezéssel, lakással, praxissal sürgősen eladó, vagy bérbeadó. Érdeklődések Rudolf Mosse hirdető, Arad. 1298

Állást nyer

MESZAROSSEG FOLVETIK, Halmágyi György, Brassó, Vasut-utca 62. 1309

Állást keres

Fiatall, egészséges anya gyermekét szoptatásra vállalna, Cim 1305. szám alatt a brassói kiadóban.

Festőmester, gyapjú, gyapott és műselyem festésére állást keres. Ajánlatok „M. Sch. 31” jellegre a kiadóba kérek. 1306

Lakás

Keresek 2 szobás modern lakást. Ajánlatokat „Saxonia” hirdető irodához, Kolostor-utca 14., „A.” jellegre. 1304

Kiadó: centrumban irodahelyiség, fűtés, világítással. Érdeklődni: Európa menetjegyi irodában, Brassó, Korona-szálló. 1312

BELVÁROSBAN

háromszobás, fürdőszobás, előszobás, konyhas lakást keres gyermektelen házaspár. Csak teljesen rendben lévő, összkomfortos lakás jöhet számításba. — Ármegjelöléssel, részletes leírással ajánlatot „Pontos fizető” jellegre a brassói kiadóhivatalba

Vegyes

Nagyothallás és fülzugás ellen kérjenek prospektust Németi Mórtól, Oradea, Vámház-utca 53. 110158

Biri neni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára kötte 130 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától.

Gummi... A PREZERVATIV CSODA

5 ÉVI JÓTÁLLÁS

RAKTÁRKÉPESSÉGET

A gummifa valódi tejfolyadékából való készítmény. Ezért bársongyuhaságú és rendkívül erős.

GYÓGYSZERTÁRAKBAN és DROGÉRIÁKBAN!

Primăria Municipiului Brasov

No. 1725—1933

FELHÍVÁS

Brassó törvényhatósági város polgármesteri hivatala ezennel közhírré teszi, hogy Voicu Nitescu miniszter ur és annak felesége védnöksége alatt rendezendő táncestély, amelynek tiszta jövedelme a helybeli munkanélküliek segélyezésére alapjának gyarapítására szolgál, f. é. március hó 4-ére halasztatott el és a „Redoute” teremben lesz, nem pedig a kereskedelmi kamara helyiségeiben, ahogyan előzőleg hirdettetett.

Tekintettel arra, hogy ezen estély rendezése emberi és szociális célok elérésére szolgál, melegen felkérjük a brassói közönséget, nemzetiségre való tekintet nélkül, hogy ezen estély sikerét minél nagyobb látogatásával és az összes eszközökkel való hozzájárulásával segítsék elő, hogy ezzel a kívánt eredmény, azaz a polgártársaink szenvedéseinek enyhítése, elérhető legyen.

Brassó, február hó 13-án.

Primar: Dr. Voicu mp. Secetar General: Socaciu mp.

Primăria Municipiului Oradea

Serviciul Economic

4849—1933 sz.

HIRDETMEY

Közhírré tesszük, hogy 1933 március 1-én, d. e. 10 órától 12 óráig nyilvános, ajánlatokból egybekötött árlejtés tartatik, a városi tanács gazdasági hivatalában, I. em. 28 sz. ajtó, a városi tanács és a Villamosmű által az 1933 évben szükségeltetett nyomtatványok és regiszterek szállítása tárgyában.

Az árlejtést a nyilvános számvevősegi törvény 88—110 (bezárolag) paragrafusainak, az O. C. L. szabályzat és az 1931 január 4-i, 127 sz. Monitorul Oficial-ban közzét rendeltetések alapján fogják meg tartani.

Mindazok, akik az árlejtésen résztvenni óhajtanak, zárt, lepecsételt ajánlatokkal egyidejűleg 5 százelek garanciát kötelesek letébe helyezni, az ajánlott összeg után, készpénzben, vagy állami értékpapirokban.

Az ajánlatok csakis az előírányozott feltételek alapján adhatók be. Ezek a feltételek betekintheők minden nap, a hivatalos órák alatt a városi tanács gazdasági hivatalánál, vagy a városi tanács bejáratánál kifüggesztett kihirdetési táblán.

Oradea, 1933 február 11.

A. Crăciun sk. Olvash. aláírás sk. polgármester főtitkár.

KELTETŐGÉPEK,

műanyag, csibenevelő eszközök, „MARABU” gyártmány, raktárról azonnal szállítható.

„MODERNA” R.-I.

Brasov, Str. Infundată 12.

KÉRJEN DIJMENTES PROSPEKTUST!!

na bármilyen könyvre

van szüksége legyen az regény vagy szakkönyv, szindarab, diva lap, vagy kotta, forduljon bizalommal a Brassói Lapok Könyvosztályához, Brassó.

DR. TOUS BELA

SZERELEM ÉS SZAPORODÁS

TARTALOM

Szerelm és szaporodás. — Szaporodás és társadalom — A szaporodás korlátozásának története. — El a természetől? — A fogamzás-elhárítás a modern szexuális életben. — A termékenység halálsugara. — A mirigyek világa — A vegyi háború — A gumi- és drótkadályok — Miért nem a férfi...? — A kételkedő orvostudomány. — Fogamzásmegelőzés és abortusz-kérdés. Az új ut

ÁRA 84. — LEI.

Kapható

A BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁN.

Szőlőoltványokat, gyümölcsfákat

és egyéb faiskolai cikkeket szállít a legjobb minőségben az

AMBROSI—FISCHER & Co. R.-T.

Kérjen árljegyzéket!

AIUD—NAGYENYED.

Kérjen árljegyzéket!

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, laptulajdonos, és nyomda: Grünfeld Vilmos és Tsai közkereseti társaság